

עָנוּם וַיִּשְׁמְחוּ. רב הוֹנָא אָמַר, מִכָּאֵן (שם ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בֶּךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה וְזֶה יִשְׁנֵם לְעֵתִיד לְבָא. וְלַמְדֻנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֵין הַמְּשֻׁמְרֵי בְּעֵנְבֵי מִשְׁתֵּי יְמֵי בְּרֵאשִׁית - אֵלּוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שְׁלֵא נִגְלוּ לְאָדָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא, וְזוֹ הִיא הַשְּׁתִיָּה וְהַאֲכִילָה, וְדָאֵי זוּ הִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלוֹם, אִם כֵּן מַהוּ לְוַתֵּן וּמַהוּ שְׁפָתוֹב (איוב מ) כִּי בּוֹל הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהִנֵּה כְּתוּב (ישעיה כז) בְּעֵת הַהִיא יִפְקֹד ה' בְּחִרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדוּלָּה וְהַחֲזָקָה עַל לְוַתֵּן נַחֲשׁ בָּרַח וְעַל לְוַתֵּן נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן וְהַרְגֵּן אֶת הַתַּנְּחוּם אֲשֶׁר בֵּינָם. הַנֵּה כֵּן שְׁלֵשָׁה. אֵלּא רְמָזוּ הוּא שְׁרָמְזוּ עַל הַמַּלְכִּיּוֹת. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אֵין לֹמַר עַל מַה שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְדָאֵי כֶּף הַחֲזָקָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנִי הֵייתִי לְפָנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְשָׁאֲלַתִּי עַל הַדְּבָר הַזֶּה. אָמַרְתִּי, הַסְּעוּדָה הַזֹּאת שֶׁל הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא הֲאֵם כֶּף הוּא? לֹא הִתִּישְׁבָּה בְּלִבִּי, שֶׁהִנֵּה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא כְּמוֹ זֶה שְׁפָתוֹב (שמות כד) וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיִּאֲכָלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, יָפָה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכֶף הוּא.

עוֹד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הֲאֵמוּנָה הַזֹּאת שְׂאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ לְרַב הָעוֹלָם שֶׁמְזַמְּנִים הֵם לְסְעוּדָה הַזֹּאת שֶׁל לְוַתֵּן וְהַשׁוֹר הַהוּא, וְלִשְׁתּוֹת זֵין טוֹב שְׂמֻשְׁמֻר מִכְּשֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, פְּסוּק מִצְאוּ וְדַרְשׁוּ, שְׁפָתוֹב (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לַחֲמֻכָּם לְשׁוֹבַע.

שְׂאִמְרוּ רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִתּוּי פֶּתַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב, וְזֶה הוּא יוֹתֵר מִכָּלֵם, שְׂאִמְרוּ לָהֶם וַאֲכַלְתֶּם לַחֲמֻכָּם לְשׁוֹבַע, וּבְקַלְלוֹת - וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ, וְזֶה קִשָּׁה לָהֶם מִן

בְּשִׁמְחָתוֹ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לד) יִשְׁמְעוּ עֲנוּם וַיִּשְׁמְחוּ. רב הוֹנָא אָמַר מִהֲבָא, (תהלים ח) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בֶּךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִיא וְהִיא אֵיתָא לְעֵתִיד לְבָא. וְתַאנָּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֵין הַמְּשֻׁמְרֵי בְּעֵנְבֵי מִשְׁתֵּי יְמֵי בְּרֵאשִׁית, אֵלּוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שְׁלֵא נִגְלוּ לְאָדָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעֲתִידִים לְהִתְגַּלּוֹת לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא, וְזוֹ הִיא הַשְּׁתִיָּה וְהַאֲכִילָה (ישעיה), וְדָאֵי דָא הִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי שְׁלוֹם, אִם כֵּן מַהוּ לְוַתֵּן וּמַהוּ הַשׁוֹר, דְּכְּתִיב, כִּי בּוֹל הָרִים יִשְׂאוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהִיא כְּתִיב, (ישעיה כז) בְּעֵת הַהִיא יִפְקֹד יי בְּחִרְבוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְדוּלָּה וְהַחֲזָקָה עַל לְוַתֵּן נַחֲשׁ בָּרִיחַ וְעַל לְוַתֵּן נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן וְהַרְגֵּן אֶת הַתַּנְּחוּם אֲשֶׁר בֵּינָם, הִיא הֲבָא תַלְתָּא. אֵלּא רְמָזוּ הוּא דְקָא רְמָזוּ עַל מַלְכּוּתָא. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם לֵית לְמִימַר עַל מַה דְּאָמְרוּ רַבָּנָן, וְדָאֵי כֶּף הִיא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא הוֹינָא קַמֵּיה דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְשָׁאֲלִינָא הִיא מְלָה, אָמַרְנָא, הִיא סְעוּדַתָּא דְּצַדִּיקָא לְעֵתִיד לְבָא אֵי כֶּף הוּא, לָא אֲתִישְׁבָּא בְּלִבָּאֵי דְּהָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סְעוּדַת הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא כִּהִיא גְּוֹנָא דְכְּתִיב, (שמות כד) וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיִּאֲכָלוּ וַיִּשְׁתּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁפִיר קָאֵמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכֶף הוּא.

עוֹד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הִיא מִהֵימְנוּתָא דְּאָמְרוּ רַבָּנָן לְרוּבָא דְּעַלְמָא, דְּזַמְיִנָן אֵינוֹן בְּהִיא סְעוּדַתָּא דְּלוֹיִתָן וְהוּא תוֹרָא וְלִמְשֻׁתֵי חֲמָרָא טַב דְּאֲתַנְטֵר מִכַּד אֲתַבְּרֵי עַלְמָא, קָרָא אֲשַׁפְּחוּ וְדַרְשׁוּ, דְכְּתִיב, (ויקרא כו) וַאֲכַלְתֶּם לַחֲמֻכָּם לְשׁוֹבַע.

דְּאָמַר רַבִּי זִירָא, כָּל מִינֵי פִתּוּי פֶּתַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב, וְדָא הוּא יוֹתֵר מִכָּלֵהוּן, דְּאָמַר לָהֶם וַאֲכַלְתֶּם לַחֲמֻכָּם לְשׁוֹבַע.